Anul II. — Nrul 27 Prețul unui exemplar **4** Lei. Timișoara, 1 Iulie 1928

SVASTICA BANATULUI

ORGAN SĂPTĂMÂNAL AL LIGII APĂRĂRII NAȚIONALE CREȘTINE

De sub președinția D-lui Prof. *A. C. CUZA*

ABONAMENTUL PE UN AN

Pentru plugari și muncitori Lei 200 | Pentru bănci și fabrici Lei 500
Pentru intelectuali . . . „ 300 | Abonament de sprijin „ 1000
Jugoslavia 200 Dinari :-: In America 4 Dolari

Director-proprietar:
ALEXANDRU TIERANU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
TIMIȘOARA I., Str. M. Eminescu Nr. 5.
Redacția pentru jud. Severin: D. Asandi redactor Lugoj.

Pentru episcopul Aradului

Ziarul „Nădejdea“ a partidului românesc din S. H. S., în numărul din 24 Iunie 1928, publică o dare de seamă asupra unei manifestațiuni a cercului religios în comuna Voivodinți, care a decurs în plină ordine și a provocat o mare satisfacție în sufletul fraților noștri robiți.

Cu această ocazie, sârbii nu au mâncat pe nimeni. Nici nu au răstignit pe preoții români.

Când înregistrăm acest fapt nu putem trece cu vederea, de a provoca pentru ultima oară pe episcopul Aradului, ca să-și facă urgent bagajul pentru a pleca într'o vizită canonică la frații din Torontalul sârbesc, fiindcă în calitatea sa de episcop al Aradului, este obligat moralicește să facă această vizită.

Ți-e frică, că Te ucid sârbii? Nu-i nimica! „Svastica Banatului“ îți va trimite o uriașă cunună, într'un vagon special și vom îngenunchia cu evlavie la mormântul Tău, considerându-Te cel mai mare erou al nostru de după războiu. Te vom onora ca pe un sfânt.

In cazul, că nu ai curajul să pleci, va să zică ești laș,— ne permitem a ne exprima dorința, ca să predai cârja pastorală altui român mai cu inimă și mai curajos, fiindcă situația actuală nu mai poate dăinui.

Nu poate dăinui din două motive:

1. Fiindcă frații noștri din S. H. S. sunt periclitați a dispare ca neam, în urma politicii panslaviste.

2. Românii își pierd încrederea în puterea de viață a Bisericei noastre strămoșești și trec la baptism.

Deci nu rămâne alta, decât să pleci imediat, indiferent, că te vei întoarce viu sau mort, sau să te retragi din scaunul episcopesc din Arad, pe care nu'l poate ocupa un om fricos.

Te rugăm, fă-ne una, dintre aceste două plăceri. Dar urgent, extraurgent!

A. Tieranu

Tineretul român la cariera de industrie și comerț

In satele noastre sunt mulți copii cari, după ce absolvă clasele obligate a școalei primare, în urma sărăciei părinților, se angajează ca lucrători sau ca servitori. Acești băeți nici când nu-și pot întemeia o existență care să le asigure viitorul, ci trăesc în sărăcie și mizerie până se prăpădește familia întreagă.

Românii dela sate în stare materială bună, după absolvirea școalei primare, duc copii lor la orașe la școli secundare, ca să facă din ei funcționari. Dar dintre acești băeți, numai puțini absolvă cu succesul recerut școlile secundare, spre a putea trece la școlile superioare, ca să devină din ei oameni cu cvalificație superioară și astfel să poată ocupa poziții de valoare în viața practică. Cei mai mulți din acești băeți din școlile secundare, rămân fără carte, se aplică ca funcționari mici și duc o viață săracă, sunt totdeauna în mizerie și sărăcie și așa se creiază un proletariat semiinteligent.

Atât aceștia precum și cei săraci eșiți din școala primară, numai așa își pot crea un viitor sigur și independent, dacă imediat trec din școală la cariera meseriilor s'a negustoriilor, ca de mici să învețe una din aceste profesiuni. Devenind apoi sodali și după împrejurări și câștig își pot începe meseriile lor. Prin calitățile lor naturale, diligența, capabilitate și onestitate pot să ajungă oameni de valoare cu un viitor sigur, pot crea familii și pot griji de viitorul copiilor lor.

In orașul Timișoara sunt 4 (patru) cămine de elevi industriali și comerciali. Elevii din cămine sunt plasați la negustorii și meserii, seara umblă obligativ la școlile orașului, până când devin sodali. In cămine primesc întreaga întreținere, stau sub controlă atât morală cât și igienică, sunt disciplinați, deci din partea cea mai mare ai acestor băeți, iese oameni de ordine, folositori societății și neamului.

Atragem atențiunea părinților ca acum la sfârșitul anului școlar să aducă copiii lor la Timișoara în căminele orașului, unde vor fi așezați și de unde vor fi plasați la diferite meserii și negustorii, căci așa pot griji mai bine de viitorul copiilor lor, având acum să îngrijească numai de îmbrăcăminte. Informațiuni și deslușiri dă dl. Nicolae Nicorescu, directorul Căminului No. 4 din suburbiul „Principele Carol“ (Iosefin) strada Gheorghe Pop de Băsești No. 22.

Ungurii în contra Ligei Națiunilor. Din Budapesta se comunică, că organizațiile naționaliste maghiare, întrunite într'o ședință comună, au votat o moțiune în care se cere retragerea Ungariei din „Liga Națiunilor“. Socialiștii conduși de jidani au încercat să împiedece această întrunire, dar au fost împrăștiați.

O problemă extraurgentă la Școala de Menaj din Timișoara

Publicul bănățean știe, că din inițiativa d-nei Sofia Dr. A. Imbroane și a altor doamne cu bun suflet românesc, s'a înființat „Cercul bunelor gospodine“, care apoi a pus baza „Școalei de Menaj“ din Timișoara.

Aceasta școală de menaj, are chemarea de a pregăti fetele familiilor românești sărace, cari nu au posibilitatea de a le da la liceu, de femei de casă, învățându-le cum să țină curățenie în casă, cum să pregătească în mod practic alimentele nutritoare, cum să spală vasele, se șterge praful etc. etc. — lucruri atât de importante și necesare în viața familiară, în special în Banat, unde s'a încuibat un regretabil și idiot obiceiu, că fetele de măritat nu știu ce rol le așteaptă în viitoarea căsnicie și nu știu să pregătească nici măcar cea mai simplă mâncare.

Aceasta școală are menirea să împlinească cel mai important rol în viața românească din Banat, unde micii industriași, funcționari, etc. nu se pot căsători, fiindcă nu-și prea găsesc fete casnice, ci numai flușturate leneroase, care nu vreau să știe de bucătărie sau de creșterea copiilor. Deci Școala de Menaj este chemată de a micșora numărul desfrânatelor de tot felul punând cea mai solidă bază la viitoarele căsnicii românești.

Este exclus că în cadrele unui articol de gazetă să putem arăta marea însemnătate socială și națională al acestei școli. Fiecare om cu judecată sănătoasă o înțelege.

Se dă o nouă posibilitate de existență cinstită la multe fete, prin profesiunea de gospodine, care este bine stabilită și plătită.

Bănățencele au năvălit la aceasta școală, ceea ce dovedește că era de mare importanță.

In anul curent au absolvat 25 eleve, care urmează să se supună la un examen de capacitate în luna Septemvrie a. c. pentru a primi diploma de gospodine.

In legătură cu acest examen de capacitate primim mai multe plângeri din partea părinților îngrijorați de soartea fetelor care au absolvat aceasta școală. E vorba, ca aceste fete să fie concentrate în Septemvrie, la București, unde se va da examenul. Deși legile școlare și firea lucrului pretinde, ca acest examen să se deie la Timișoara, totuși d-na Dobrescu, inspectoara acestor școli, cere, ca elevele să vină la București, fără să fie capabilă de a judeca, că fete tinere nu se trimet la școală, la o distanță de câteva sute chilometri, singure, fără control, pe spesele proprii, fiindcă doamna Dobrescu este comodă și nu se poate deplasa cu celelalte 2—3 doamne din comisie, la Timișoara.

Apelăm la intervenția doamnei Dr. A. Imbroane, cât și la Reuniunea femeilor române, ca să intervină imediat și urgent la București, ca acest examen să se deie aici și să nu permită, ca cele 25 absolvente să plece la București, fără nici un motiv legal, fiindcă în acest caz, din 25 absolvente, nici jumătate nu se vor prezenta la examen, ne având mijloacele necesare pentru călătoria lungă plus 3—4 zile la București. Părinții vor însoți absolventele — dacă au bani, iar cele ce nu-și pot permite acest lux, nu vor merge la examen. Deci ce rost ar avea aceasta școală, dacă absolventelor nu li se asigură posibilitatea de a termina școala aici, fără să mai piardă timpul și banii cu călătoria la București.

Sperăm, că doamnele române își vor face datoria *întreagă*, fiindcă făcând-o numai pe jumătate, nu au făcut nimica. Să vedem mai sunt demne de bunul lor renume în serviciul neamului și al patriei? *A. T.*

Jidanii din România dau bani pentru Palestina, dar pt. scopuri românești nu

Gazeta oficială a alianței jidovești internaționale, publică rezultatul colectelor din *luna Maiu 1928*, pentru Keren Hajessod, adecă fondul de reclădire a Palestinei.

Din acest raport citâm următoarele cifre:

America St. Unite:	L.	24,520.800
„ de nord:	„	8.000.000
Anglia:	„	4.520.000
România:	„	2,478.100
Argentinia:	„	1.600.000
Germania:	„	1,240.800

Din aceste câteva cifre, cari nu fac nici jumătate din suma încasată, vedem, că jidanii au adunat *într'o singură lună*, 42½ milioane Lei pentru acțiunea lor drăcească de subjugare a popoarelor creștine, iar harhării din Românja — prietenii și candidații tuturor partidelor politice, — au dat în acest scop, într'o singură lună 2½ milioane Lei.

Se pune întrebarea dlui ministru de finanțe, că oare nu-și dă domnia sa seama de sumele enorme, cu cari acești jidani înșală statul la impozite, când ei au într'o singură lună 2½ milioane Lei de aruncat pentru scopuri străine de interesele neamului pe a cărui spinare trăesc, ca cei mai scârboși păduchi?!

Nu cred domnii administratori financiari, că ar fi datoria lor să controleze aceste lepre, mai sever la impunere?

Nu cred domnii șefi de partide, că comit o crimă oribilă, când propun pe acești paraziți spre decorare, atunci, când ei nu dau nici un ban pentru scopuri naționale și patriotice românești, — doar numai câte un mic „cadou“ domnilor, cari îi propun spre decorare?! *A. T.*

Cine-a îndrăgit străinii
Mânca-i-ar inima câinii,
Mânca-i-ar casa pustia,
Și neamul nemernicia!
M EMINESCU.

Credințe și Idei

„Erare humanum est
Perseverare diabolicum“

de Ionescu Radu

I

Am arătat cum și unele din credințele partidelor politice se impun adese ori ca mituri.

In timp de pace, urmărindu-se, o cât mai bună stare a populațiunei, partidele politice prin programele lor, arată mulțimei, ca și inventatorii de *„Hopuri miraculoase“* că numai partidul X, este în stare de a asigura fericirea tuturor. Z că el, etc.

In timp de război, când pericolul amenință ființa, familia și averea tuturor locuitorilor unei țărei, — teama și frica comună de pierzanie, face solidare toate grupările — și astfel se realizează, unitatea de simțire și gândire.

După război, primul resultat al lui este împărțirea beligeranților în două grupe. *Invingătorii* și *Invinșii*.

Un nou fenomen sufletesc se observă și la unii și la alții — și anume *slăbirea solidarității*, care-i unise în fața pericolului comun, pe toți cetățenii unui stat.

I. *La învingători* fenomenul e următorul: Politicianul X se exprimă —„— Dacă eu aș fi fost șeful guvernului, nu am fi avut atâtea pierderi și am fi obținut și mai mult. La fel Z.

II. *La învinși*: X acuză pe Z că din cauza lui au fost învinși.

Și la unii și la alții este tendința de a creia *eroi* și *lași*.

Și la unii și la alții, massa cea mare luptătoare a fost formată din Eroi și lași (*desertori* și *trădători*).

Invingătorii în entusiasmul biruinței și realizarea idealului pentru care au luptat, mai ales dacă unt și *buni creștini*, cel mai tipic caz, *al românilor* — au *ertat* și *desertorii* și *trădătorii de patrie*.

Invinșii caută să se răsbune, pe acei prepuși a fi cauza desastrului.

Fenomenul principal toate statele învinse 'și-au pierdut căpeteniile chiar capul statului din timpul războiului.

II.

Pe când în mod natural Victoria sau desastrul aparțin întregei națiuni, colaboratoare la acțiunea războinică, — totuși sunt oameni politici, cari fac greșala de a revindeca pentru ei succesul integral unui, — parțial alții.

Și la fel, acelor *vanitoși*, cari de multe ori, *nu au văzut coloarea ochilor dușmanului*, pe cari îi auzim la tot pasul... *Să nu fi fost Eu în ziua cutare, când inamicul a atacat la.. e he, he, — nu mai rămânea nici un petec din Moldova al nostru!*“

Avem politicieni cari la fel acestor ipocriți, cutează a afirma: *„dacă acuma când s'a pus chestiunea* de unire a provinciei *„noastre?* cu voi, nu aș fi fost *Eu* acolo și dacă nu aș fi vrut *eu* — nu se realiza ce s'a realizat.

Dacă în 1918—1919 orgoliul național de învingători, stăpânea credința și sufletul unora, care'și permiteau a se *„înpăuna cu faptele tuturor“*; azi e o crimă dacă

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ar mai cuteza a se exprima la fel.

Războiul nostru a fost *„național" isbânda se datorește tuturor românilor.*

Politicanii cari se găseau la cârmă în preajma deslănțuirei lui și la declararea lui de către țara noastră — au avut numai un singur dar foarte mare merit și anume acela:

Au ascultat de chemarea sângelui lor românesc. Au ascultat de glasul țărănimei și boerimei române și creștine.

Să dăm Cesarului ce e al cesarului și lui Dzeu ce este al lui Dumnezeu.

Va urma.

Discursul rostit de Vasile Alexandri

în memorabila ședință a Senatului dela 10 Octombrie 1879

(Continuare)).

Iată cum se explică această **modernă...** nu zic cruciadă, termenul nefiind potrivit cu judaismul... voi zice dar: această **modernă judaidă.**

Țara e frumoasă, îmbelșugată; ea are orașe mari, drumuri de fier, șosele, instituții dezvoltate, și un popor cam neprevăzător ca toate popoarele de viță latină... **CE'I MAI UȘOR DE CÂT A SE SUBSTITUI LOCUITORILOR ACESTEI TĂRI ȘI DE A FACE DIN TARA INTREAGĂ O PROPRIETATE ISRAELITĂ?**

Dacă este acesta planul năvălitorilor de astăzi, precum tot ne induce a o crede, el probează încă odată spiritul întreprinzător al neamului israelit, și de parte de ai merita un blam, ei e de natură a atrage lauda și admirarea oamenilor practici.

Blamul s'ar cuveni nouă, Românilor, dacă prin nepăsarea noastră, s'au prin aplicarea unor fatale și absurde teorii umanitare, am da însine o mână de ajutor la îndeplinirea acestui plan. Blamul ar cădea pe capul nostru dacă înșelați de acele teorii înțelese pe dos sau dominați de o spaimă imaginară, sub influența unor amenințări imaginate am uita că patria română este un depozit sacru încredințat nouă de părinții noștrii pentru ca să-l transmitem întreg și nepătat la copii noștri...

Cine este noul Moisi care conduce poporul lui Israel către o nouă Palestină? Cine? O adunare de oameni eminenți, iubitori de neamul lor, puternici prin legăturile lor sociale în lumea politică, și mai puternici încă prin agentul producător de minuni, prin aurul posedat de bancherii israeliți, prinții financiei, după cum îl numesc cu măgulire unele gazete franceze. Alianța israelită!

Alianța israelită!... Nume misterios dar răsunător și lugubru ca și numele de Nihilism.

Toți vorbesc cu o mirare cam îngrijită de aceste două firme răsărite de o dată în ochii lumii, dar nimic nu poate măsura întinderea aspirărilor acelor puteri oculte.

Alianța Israelită! Admirabilă și colosală asociație! Voința ei este voința întregului neam judaic. Poruncile ei sunt legi nediscutabile! Un gest al ei, și sute de mii de oameni își părăsesc căminul stămoșesc ca să se înregimenteze în tăcere sub drapelul negru al năvălirei; sute de mii, cu cea mai deplină abnegație, se îndrumează pe calea tristă a emigrației... Insă alianța, noul Moisi le arată viitorul aurit, și ei merg înainte ca valuri inundătoare a torentelor.

In prezența unui asemenea fapt de energică părtinire, cum dar noi Românii să nu ne îngrijim, și să nu ne întrebăm ce vrea alianța israelită la noi?

Ea vrea și vrea să ridice seminția judaică de la cădere; vrea să dea o propritate mare celor mai săraci și mai neluminați din neamul ei; vrea pentru scopuri ulterioare să ridice Evreii pe aceiași treaptă cu România, și au reușit a interesa pe Europa civilizată la realisarea acestui vis frumos, acestui plan dibaciu, acestei ambiții demnă de oameni superiori care compun alianța israelită.

Acum să esaminăm pe ce se întemeiază alianța israelită ca să reclame pentru numeroșii săi coreligionari drepturi de cetățean în România? Care sunt serviciile făcute de către comunitatea judaică? Adus'au ea vre-o dată ajutorul ei bănesc la nevoile Românilor fără a căta în acel ajutor un profit ușurar? Unitus'au cu sufletul la durerile țării? împărtășit-au bucuria ei în zilele de triumf? Nu!... Regret de a constata că Evreii din Moldova, afară de foarte puține excepții, îi au arătat veșnic nepăsători de soarta României, ba pot zice chiar ostili propășirei noastre naționale. Unirea principatelor a fost pentru ei un doliu!... Independența română o emigrare, și lupta Românilor pentru acea independență un motiv de a scumpi, de a crește camăta ei, de a specula asupra mizeriei obștești!

De la 1842, când au început năvălirile, s'au crescut camăta și au produs ruină proprietății mari.

Fondat-au la noi evreii institute de folos public? Nu! Gândit-us'a măcar așa numiții prinți ai financiei din străinătate ca să întrebuințeze influența lor pe lângă puternicii diplomați ai zilei, în favoarea acestei țări române pe care o priveau ca o viitoare proprietate a neamului evreesc?

Nici una de acestea! Singurul israelit care a încercat la noi o întreprindere zisă de folos public, este vestitul Dr. Strusberg, și astăzi cunoaștem cât folos personal a tras el din construirea drumului său de fer, unic în felul său pe fața pământului, și tot odată câtă pagubă au suferit și sufere încă țara; ea plătește scump încrederea ce a avut într'unul din cei mai celebri personagii din aristocrația israelită.

Incă odată dar să ne întrebăm prin ce manopere alianța a reușit a interesa Europa la soarta unui neam cu totul străin de neamul nostru, și care nu se poate recomanda simpatiei europene prin nici un act meritoriu săvârșit la noi?

Toate acele manopere se reduc la una și singură însă cea mai eficace, la înfluența calomnici.

„Calomniez il en reste toujaurs quelque chose — zice Beaumarchais prin gura lui Figaro".

Tactica întrebuințată a fost de a arăta Europei pe nenorociții evrei ca pe niște interesante victime ale inchiziție române pentru cauză de religie, iar pe poporul român a fi zugrăvit cu colorile cele mai înfiorătoare de netoleranță, de fanatism, de barbariie; astfel ca să deștepte mila Europei pentru evrei și indignarea ei contra Românilor.

Și în adevăr, D-lor senatori, ați observat cum de vre-o câțiva ani foile din străinătate devotate evreilor, au devenit instrumente oarbe a campaniei clevetitoare întreprinsă în contra Românilor, ori ce calificare injurioasă scoasă, din vocabularul trivialității, le-a fost aruncată cu sumeție de unele jurnale din Viena, din Pesta și chiar din Paris. Am fost tratați de sălbatici, de barbari, chiar și de lași în ajunul luptei noastre pentru independență.

Cel mai neînsemnat incident atingător de un evreu, a fost exploatat în defavoarea noastră și prezentat în străinătate cu proporții mari, pentru ca să dispue opinia publică în contră-ne; și **nota-bine:** aceea ce vădește perfidia, toate faptele Românilor restâlmăcite, exagerate, au fost atribuite unui spirit de netoleranță religioasă ce n'a existat nici odată la noi.

De exemplu: un cârciumar jidov, dovedit de înșelător, de falșificator, era depărtat de pe moșia unde își esercita traficul. Foile străine strigau: persecuție religioasă.

Ori ce măsură administrativă luată de guvern pentru ordinea și moralitatea publică: Persecuție religioasă.

Ori ce lege apărătoare intereselor particularilor, votate de Corpurile Legislative: Persecuție religioasă.

Tot funcționarul, primar, comisar de poliție, sub-prefect, prefect, procuror, judecător: agenți ai persecuției religioase.

Chiar miniștri au fost delăsați de șefii acelei armate biocratică, organizată special nu atât pentru guvernarea țării cât pentru menirea de persecuție religioasă.

Dar mai mult!... Un evreu fanatic, se introduce într'o biserică creștină, fură sculele sfinte și le aruncă într'un loc spurcat. Pretutindenea, aiurea, chiar în țările cele mai civilizate, acel profanator ar fi fost rupt în bucăți de poporul indignat. La noi furul sacrilegiu scapă teafăr, și pentru că este dat sub judecată: persecuție religioasă.

Mai dăunăzi în mijlocul Iașului, ziua meazăzi-mare, cu ocazia înmormântărei unui rabin, evreii au dat probe de cel mai sălbatic fanatism, insultând creștinii ce întâlneau, și maltratând femeile lor [1]) și încă poporul Român a stat liniștit... nici un evreu n'a fost atins... Cine însă să plânge de persecuție? Tot evreul.

Sa făcut legi restrictive spre a feri pe locuitorul sătean de exploatarea evreilor debitori de băuturi spirtoase. și cu această ocazie, s'a depărtat de prin unele sate câțiva cârciumari ce făceau traficul cel mai nelegal, și erau chiar gazde de tâlhari... Tipete, răcnite, protestări în foile evrești: persecuție religioasă; căci religia a ajuns a fi târâtă și prin cârciumi ca un bun instrumente de cleventire...

Și însă, cu toată asprimea legilor restrictive, priviți: toate debitele de băuturi spirtoase și de tutun sunt în mâna evreilor... Probă de persecuție religioasă.

Tara e plină de sinagoge unde evreii se bucură de libertatea cultului lor... Probă de persecuție religioasă.

Evreii se bucură de libera circulare, de libera așezare în lungul și în latul țărei. Ei fac comerțul fără împedicare, chiar comerțuri licite, au întruniri publice fără control, fondează gazete în care uzează de libertatea presei până la licență mănuind cu impunătate arma batjocorei în contra Românilor și a Parlamentelor noastre. Probă de persecuție religioasă.

(Va urma).

Cronica Severinului

Doui avocați lugojeni de vărgata culoare național-țărănistă, se provoacă la duel în instanța Tribunalului. — Când d-l deputat e prea... democrat ajută minoritarii în dauna elementului românesc. — Lugojenii și importul caransebeșan.

— Dela redacția noastră din Lugoj —

Lugoj. — Săptămâna trecută înaintea Tribunalului local s'a desbătut un proces în care au figurat ca rivali (ca formă și fond), d-nii: dr. Aurel Văleanu senator național-țărănist și Liviu Peia secretarul general al organizației național-țărăniste din jud. Sevrin. In decursul pledoariilor, cei doi exponenți ai democrației acute național-țărăniste, s'au încăerat într'un concurs de cuvinte... extraparlamentar, în care din partea d-lui Peia n'au lipsit calificativele de: *„falsificator", „înșelător"* și *„mincinos"*. Dl. senator Văleanu în fața acestui torent missisipian, a reacționat cu aruncarea mănușei. Cu mult mai tânărul d-sale viitor coleg a unui *în—de—păr—tat—* guvern a fost provocat la duel chiar în sala de desbateri a Tribunalului Lugoj.

Martorii, (singurii spectatori serioși ai ultimului act din comedic), au hotărât să aibe loc duelul, — după cum aflăm cu pistolul. Ne întrebăm însă asupra unui lucru! Se poate bate cineva în duel, când acel *cineva* fie el chiar *avocat*, deține la Parchet și Tribunal un lung șirag de... dosare în care figurează ca acuzat?

Când conducătorii *masselor* dispun de atâta curaj și tactică democratică, ce se mai zică bieții țărani, cărora li se dau îndrumări de altă natură?

TARE NI-I FRICĂ cĂ DIN ACEST DUEL SĂ NU SE ALEAGĂ... ALBA-IULIA.

•

Un domn deputat din Lugoj democrat din fire și prea democrat prin politica ce face, a angajat un proces a unui minoritar (zidarul Nic. Csibész), contra unui român (restauratorul Petru Vladău). Acest domn deputat și avocat s'a angajat să ducă la bun sfârșit în favoarea clientului său Nic. Csibész, cazul „Dacia". In ultima d-sale excursie la București a vizitat competentele persoane suspuse cărora le-a promis *spert din belșug.*

Discipolii d-voastră d-le Maniu au început să REINTRE IN LEGALITATE... Banatul salută bunul început...

•

Ave *doctore,* lugojenii te salutant *ca prefect* al lov. *UNCHIUL* dr. Petre Corneanu în decursul celor 4 ani de domnie mașteră la Prefectura din Lugoj a plecat ca „fișpan" la Oravița, după ce ne-a înjumătățit județul în două crâmpee fără cap și fără coadă. NEPOTUL dr. Cornel Corneanu fiind doar în trecere între Lugoj și Caransebeș, după ce și-a ajuns scopul (un punct din vastul d-sale program), a înfipt papucul în partea sedentară a lugojenilor și astăzi este senator. Și acum? Vine, cine vine? CUMNATUL dr. Virgil Budințanu cu permis în regulă este trimis lugojenilor ca Prefect, și mai ales ca import... caransebeșean.

Toată paserea pe limba ei piere! Așa și cu lugojenii Vulpile și șobolanii nu fac gură și de aceea nu prea pier. *D. Asandi.*

Din Iugoslavia

In „Nădejdea" din Vârșet, ce-tim:

Președintele cercului religios al IV., Pr. Ion Mităr, a convocat membrii cercului pe Duminică 10 Iunie a. c. în comuna Vojvodinci (Vojvodinți), la Conferință pastorală.

Inainte de amiaz s'a oficiat cu mare solemnitate sf. Liturgie în sobor de preoții I. Mitar, I. Dragulescu, V. Trailovici, St. Balea, O. Pauta, C. Șdicu, T. Petrica, C. Puticiu și I. Marina. Predica ocazională a rostit-o Pr. I. Dragulescu. La timpul cuvenit Pr. I. Mitar, prin o simțita cuvântare introduce pe tânărul Pr. I. Marina în parohie ca preot administrator. Răspunde Pr. I. Marina mulțumind P. S. S. Domnului Episcop Dr. Iosif T. Badescu și delegatului protopopesc, pentru solicitudinea avută față de dânsul. Corul intonează „Mulți ani", La finea s. Liturgii preoții se retrag în „Conferința" învitând totodată publicul să ia parte la ședătoarea poporală de după amiaz.

La ora 3 preoții merg în corpore la locul designat de mai înnainte. Pr. I. Mitar deschide ședătoarea, dând cuvânt P. V. Trailovici care vorbește despre însușirile ce trebue să le aibă poporul nostru. Pr. I. Mitar, cu cunoscuta-i însuflețire națională, vorbește despre tot ce-i frumos și bun. Pr. C. Puticiu, fiu al comunei, vorbește despre iubirea frățească, cu multă dreptate îndemnând poporul să abandoneze ura și dușmănia de pân'acum, căci numai dând mâna frățește, unul cu altul, pot ajunge la „mai binele" dorit de toți.

In tot timpul, dintre vorbiri, a cântat corul mai multe cântece, culegând aplauzele publicului numeros. Se cuvine lauda atât conducătorului cât și coriștilor.

Fanfara deasemenea a executat câteva piese.

Informațiuni

Invitare. Școalele primare din județul Timiș-Torontal și municipiul Timișoara, aranjează o **Expoziție de desemn și lucru manual** în localul școalei primare de stat No. 1 din Timișoara—Cetate, strada General Grigorescu No. 1. Expoziția reprezentând viața copilului în complexitatea gândirii, a imaginației, a sentimentului și a voliționismului său dinamic, pregnată de motivul etnic și geografic, ca condiție fizică și sufletească, în manifestarea **activă** a școlilor, se va deschide solemn în ziua de 1 Iulie a. c. ora 10 a. m. la care cu onoare invităm Onoratul Public din oraș și din județ. După deschidere, expoziția se poate vizita în zilele de 1—3 Iulie a. c. inclusive, dela orele 8—12 a. m. și dela 3—6 p. m. Comitetul de organizare: Prefect-președinte Dr. Coste, Revizor școlar-secretar Cioban.

Serbare școlară. Joi, la 5 Iulie, se aranjează un festival școlar cu un program bogat, cu ocazia închiderei anului școlar la Școala de arte și meserii din Timișoara. Cu aceasta ocaziune se deschide o expoziție a lucrărilor executate în anul curent, de către elevii școalei. Sunt expuse mobile artistice, mașini, scule, sculpturi etc., asupra cărora atragem atenția publicului românesc ca să viziteze această școală, pentru a se convinge de marea importanță a acestei școli românești. Cu mândrie veți constata, că viitorii meseriași români sunt în stare a lua concurența, ce privește executarea lucrărilor, cu cei mai apreciați specialiști din străinătate.

Onor. abonați
sunt rugați a achita
abonamentul

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Date autobiografice de Emanuil Ungurianu.

Date din activitatea lui Emanuil Ungurianu

15

(Continuare).

In Jugoslavia există o societate aproape de 30 ani, care a adunat și continuă a mări din taxe de membri, din subvenţiuni, din legare și din sprijinul guvernelor un capital de mai multe milioane de dinari dn care capital dă împrumuturi cu 6% la sodali începători sârbi, care se instalează să înceapă meserie ori comerţ, precum și la comercianţi și industriași sârbi, cari își continuă meseria, acești meseriași și comercianţi cu împrumut eftin pot să se instaleze și să existe, pot să ţină concurenţa cu comercianţii și meseriașii, cari sunt avizaţi la creditul scump dela bănci, societatea nu dă dividendă, tot venitul se adaugă la capital și servește la mărirea capitalului patrimonial ne atacabil.

Emanuil Ungurianu văzând marele folos al acestei institut financiar al sârbilor, numit **„Privrednic"**, a convocat la 15 Noemvrie 1924 mai mulţi fruntași români din Timișoara la Prefectură unde le-a expus natura și activitatea institutului financiar altruist al sârbilor și necesitatea, ce au românii de un astfel de institut financiar, căci în alt mod nu se poate sprijini cu efect elementul românesc ca să ocupe comerciul și industria, pentrucă aceste ramuri ale economiei naţionale sunt ocupate de sute de ani, de elemente străine, este dorinţa noastră a creia mijloace eftine, prin cari elementul românesc să înceapă a se întări și răspândi pe terenul industriei și al comerţului.

Domnii convocaţi la aceasta consultare au acceptat imediat ideia, s'au cetit statutele, s'a declarat societatea de înfiinţată sub numele „PROTECTORUL", a ales comitet executiv și comitet de cenzori și societatea ș'a început activitatea, a început a aduna taxe și subvenţiuni, a acorda credit eftin cu 6% sodalilor români, cari cel puţin 4 ani au lucrat ca sodali la patroni, la comerţ și industrie.

Până la finea lui Iunie 1927 am ajuns la un capital de 1,636.833 Lei, în decursul anului 1926 și în 1927 până la 30 Iunie am acordat împrumuturi la 15 sodali români de diferite meserii, cari s'au instalat cu instrumentele și mobilierul necesar și își lucră meseriile.

Conducerea institutului grijește strict, ca împrumutul să fie asigurat, ca institutul să nu sufere pierdere și ca debitorii să-și continue cu diligenţă meseriile lor, sunt ţinuți sub controlă, împrumuturile le răsplătesc în rate mici lunare, alţii 3 lunar, n'avem să dăm dividendă nimănui, capitalul se adună din taxe de membrii, legate și subvenţiuni și din venite proprii; avem să suportăm numai spesele de administrare, acest institut are să vină cu timpul mare să se colaboreze în mod productiv la întărirea elementului românesc pe terenul industriei și comerţului în orașul Timișoara și în județul Timiș-Torontal.

De prezent în anul 1927 membrii comitetului executiv constă din: Emanuil Ungurianu, Dr. Iuliu Coste, Dr. Lucian Georgevici, Emanuil Comșa, Dr. Ioan Doboșan, Dr. Dimitrie Nistor, iar comitetul de cenzori: Dr. Titu Mălai, Dr. Samuil Șagovici și Alexandru Buibaș.

XXXVII.

INCORPORAREA PLASEI ARADULUI NOU LA JUDEŢUL ARADULUI.

In urmarea alipirei comunei germane Jimbolia cu 12.000 locuitori, elementul german a devenit în mai mare majoritate în judeţul Timiș-Torontal și românii din acest judeţ erau expuși să fie în administraţia judeţului și în toate afacerile politice majorizaţi de germani; Emanuil Ungurianu a pus la cale la Prefctura judeţului acţiunea. ca satele germane depe lângă Mureș, din plasa Lipovei și Aradului-Nou, în distanţa dela Neudorf până la Zădărlac, cam 20.000 suflete, să fie alipite la judeţul Aradului, la care acest teritoriu înainte de venirea turcilor s'a și ţinut și numai după izgonirea turcilor din Banat, s'a alipit la jud. Timișului; fostul prefect de atunci, Dr. Coste a înţeles sensul deslipirei acelor 20.000 germani dela comitatul Timișului și încorporarea lor la judeţul Aradului, a făcut din oficiu pașii necesari în acest sens la guvern de a exoperat alipirea acestor sate germane la comitatul Aradului; căci judeţul Aradului are o poporaţie în mare preponderanţă românească și acolo elementul german e în o minoritate neînsemnată.

XXXVIII.

INFIINŢAREA REUNIUNEI FEMEILOR ROMÂNE DIN TIMIȘOARA-FABRIC.

Incepând dela eliberarea orașului Timișoara dela Turci la anul 1716, a început orașul intern și suburbiul Fabric deodată a se naște, în orașul intern s'au edificat pentru oficiile publice și pentru armată, iar case private pentru comerciu și pentru funcţionari; meseriașii și economii s'au așezat în suburbiul Fabric. Românii aparţinând la meseriași și la economi, s'au așezat în suburbiul Fabric, de atunci începând românii gravitau spre suburbiul Fabric și acolo totdeauna a fost numărul locuitorilor români mai mare, acolo s'a desvoltat și viaţa lor culturală și socială, acolo ș'au edificat și biserică și școală la anul 1826; dacă s'a înfiinţat vre-o societate de orice natură, acolo a luat fiinţă; aceasta stare a ţinut până la imperiul român.

In suburbiul Fabric cam după anul 1892—1893 a existat reuniunea femeilor române, aceasta sub imperiul român și-a mutat sediul în orașul intern și așa femeile române din Fabric, unde erau în mare majoritate, au rămas fără reuniune și viaţa socială a început a stagna și în parte a da înapoi.

(Va urma).

Sârbizarea cu forţa a românilor din Banatul Jugoslav

(Urmare).

Românii prin apărătorul lor, avocat Dr. Branislau Stanojevic, au declarat adunarea de ilegal convocată, cerând amânarea ei din următoarele motive:

1. N'a fost avizat oficios despre această adunare nici Consistorul român din Caransebeș și nici chiar comuna bisericească ort. rom. din Sântianoș, care este direct interesată în cauză, n'a fost invitată oficios la adunare.

2. Trecerea la altă confesiune este admisă numai în mod individual, din convingere și liberă voinţă, iar nu sub presiune administrativă și seduși de promisiuni, ca în cazul de faţă, când s'a promis oamenilor pământ dela Reforma agrară dacă se declară Sârbi. Ce i-a împedecat până acuma pe acești Români, să se declare de Sârbi. Dacă sunt Sârbi de ce nu s'au declarat de atari încă sub regimul ungar sau imediat după preluarea imperiului de către Sârbi. Este evident încă, că ei au fost și sunt Români după naștere și limbă și numai acum sub influinţa presiunilor și a promisiunilor se declară Sârbi.

3. In baza Convenţiunii bisericești din 1872, separarea averii bisericești se admite numai în comunile mixte, cu populaţie sârbo-română, ceiace nu este cazul în comuna Sveti Iovan, unde sunt numai Români.

4. Raporturile bisericești între populaţia ortodoxă sârbo-română se vor aranja în timpul cel mai scurt printr'o convenţie separată între Statul Român și Iugoslav. Trebuia deci așteptat până atunci, iar nu este permis a crea cu metode ilegale un caz de precedentă cu consecinţe nefavorabile pentru buna armonie dintre cetăţenii bisericii ortodoxo-româno-sârbești și pentru cele două State aliate.

5. Conform Convenţiei din 1872, rolul activ la separările ierarhice trebue să-l aibă bisericile (conzistoriile) direct interesate, iar nu forurile politice, cari formează partea pasivă ("testimonium legale").

Deoarece primpretorele sârb Cosic a refuzat, să dreseze Procesul verbal în limba sârbă și română cum prescrie Convenţia, trecând în Proces verbal pe larg și protestul Românilor. Delegaţia românească a părăsit adunarea și a înaintat imediat un protest în scris către d-l prefect al Districtului „Podunavski", cerând nimicirea hotărârilor aduse în această adunare convocată în mod ilegal.

Primpretorele sârb a replicat, că lucrează în conformitate cu Art. IX. din Legea din 1868, pe care nu o poate înlocui nici o convenţie. Delegaţia sârbească a purces apoi la adunarea declaraţiilor indivizilor, cari au cerut „din voe liberă" separarea de către biserica românească și Metropolia din Sibiu și înscrierea la parochia sârbească, dependentă de Patriarchatul din Karlovac, cerând totodată și separarea averii comune bisericești din Sveti Iovan. Toţi acești indivizi, întruniţi în prezenta Delegaţiei sârbești, sub preşidenţia lui Iota Petrașcu (un ţigan, „venitură"), s'au înscris cu mâna proprie pe o listă comună, autentificată de Delegaţia oficioasă sârbească care s'a alăturat la Dosar cu Procesul verbal, — s'au înscris între alţii toţi ţiganii din comună și Românii săraci fără nici un petec de pământ.

Ca succesul dorit al adunării din 30/IV a. c. să fie și mai mult asigurat, încă în 25/IV a. c. s'a prezentat în Sveti Iovan o comisiune sârbă, care a înscris pe „Sârbii", cari au cerut trecerea, pe tabloul, celor cari vor fi împroprietăriţi prin Reforma Agrară, iar în 28—29 Aprilie 1928 s'a împroprietărit acestor nenorociţi înfometaţi un vagon de grâu și unul de porumb. — Ziarul Politika No. 53002 din 9 Maiu 1928, laudă ţinuta patriotică a acestor „Sârbi" din Sveti Iovan, cari s'au trezit la Conștiinţa naţională, revenind la legea lor strămoșească.

(Va urma).

— „Eliminarea jîdanilor din domeniul culturei — e o problemă de existenţă pentru noi.

Elimenarea din domeniul culturei implică însă: eliminarea din domeniul economiei naţionale, unde cultura își are rădăcinile ei." **A. C. Cuza.**

INFORMAŢIUNI

„Cuziștii" în Palestina. Jidanii din Ierusalim au cerut ajutorul guvernului englez împotriva nesiguranţei, ce domineză în Ierusalim. Se plâng, că cinstitele lor fete sunt atăcate ziua pe stradă și violate de către indivizi necunoscuţi. Se așteaptă o grabnică intervenţie engleză.

Noi, cari cunoaștem istoria „poporului ales" din vechiul testament, înţălegem, că fetele „atacate" au mers singure la locuinţele „indivizilor necuoscuţi" pentru a se preacurvi cu dânșii cum scrie la vechiul testament și probabil nu au încasat sumele așteptate, — astfel au inventat povestea cu „atacul" asupra fetelor.

In plângerea lor arată, că e vorba de un sistem antisemit de a desonora (par'că ar fi avut cândva onoare Nota Red.) fetele poporului ales din ţara lui Abraham. Și fiind vorba de antisemitism, de sigur că jidanii îl vor face responsabil pe d-l Cuza, de aceste „atacuri".

Statistica căsătoriilor și divorţurilor în anul 1926. Pentru întreaga ţară avem următoarele cifre: s'au contractat 159.642 de căsătorii, dintre care 133.033 la sate și 26.609 la orașe. S'au pronunţat 7398 de divorţuri, dintre cari 4683 la sate și 2715 la orașe.

„Cuzismul" în Polonia. In ziua de 7 Iunie c., a avut loc o sângeroasă încăerare, la Maciejow, lângă Kowel, în Polonia, între recruţii polonezi și populaţia jidovească din această localitate. Provocatorii au fost jidanii, cari au refuzat să vândă alimente recruţilor. S'a produs o strașnică bătălie între cei câţiva recruţi creștini și între jidanii cari au năvălit cu sutele asupra celor câţiva nenorociţi creștini.

De sine se înţelege, că jidanii au mâncat o bătaie strașnică. Așteptăm cu siguranţă că jidanii vor urla în lumea întreagă, că această bătălie a fost pusă la cale de d-l A. C. Cuza.

AVIZ. Aducem la cunoștinţa On. public că din cauza lucrărilor de pe linia No. 3, tramvaiele noastre cu începere dela 27 Iunie a. c. vor circula numai până la Piaţa Lahovari. — **Direcţiunea Tramvaielor Comunale Timișoara.**

„Cuzismul" în Iugoslavia. Pater Korosec, Ministrul de Interne al Iugoslaviei scrie în gazeta sa „Slovenec", că jidanii sunt dușmanii statului iugoslav, fiindcă ei furnizează știri mincinoase lui Rothermere, contra statului iugoslav. Inregistrăm cu satisfacţie această știre, care arată absoluta îndreptăţire a mișcării cuziste, de pretutindeni.

Din viaţa satelor noastre

Banloc. In ziua de 10 Iunie a. c. un grup de elevi ai liceului Diaconovici-Loga din Timișoara, de sub conducerea harnicului și zelosului domn profesor Iliești, au dat un festival cu carcter naţional-cultural în fruntașa comună românească **Banloc,** cu un program bogat și variat, producându-se toţi elevii în mod admirabil cu bucăţi de teatru, declamaţiuni naţionale-patriotice, cântece executate din violină și voce; apoi mai multe dialoage și monoloage, în urma cărora au cules entuziastele aplauze ale publicului prezent.

In urma acestei frumoase acţiuni cu caracter naţional-cultural, întreprinse de către d-l profesor Iliești, cu concursul elevilor noștri, ţinem să le exprimăm mulţumirea ce le-o datorăm, precum și marea dragoste ce o simţim pentru dânșii, dorindu-le mult succes și spor la muncă de a putea continua și pe mai departe cu asemenea manifestaţiuni culturale printre populaţia dela satele noastre, cari manifestaţiuni servesc la desvoltarea și întărirea sentimentelor naţionale, precum și la răspândirea dragostei faţă de tot ce e românesc.

In legătură cu asemenea manifestaţiuni culturale-naţionale, aranjate în comuna Banloc, fie de asociaţiile culturale din localitate, fie de alte asociaţiuni din alte localităţi, cari obicinuesc să ne cerceteze, nu putem trece cu vederea de a nu aminti unele fapte, cari jigensc adânc prestigiul suveranităţii naţioanle și cari fapte se datoresc numai indulgenţei noastre prea mari faţă de adversarii neamului și aceste fapte obicinuesc să se repeteze cu fiecare ocasie în com. Banloc.

(Notăm ca cele ce voim să amintim nu se datoresc și nici nu se pot atribui d-lui profesor sau elevilor, sau altor asociaţii românești cari ne cercetează, ci provin cu totul din altă parte după cum se va vedea mai jos).

Deci, pentru ca opinia publică românească să fie lămurită de cele ce voim să amintim, ne permitem să subliniem următoarele:

De regulă, ori de câte ori are loc în comuna Banloc, oare care sărbare naţională, petrecere românească, festivale etc., se institue câte un comitet de conducere constătător tot din aceleași persoane, intelectuali și alţi fruntași existenţi în comună, cari au însărcinarea de a aranja cele necesare în vederea reușitei festivalurilor, etc.

Cu asemenea ocasiuni, — când sunt întrări cu bilete pt. scaune, s'a întrodus un obiceiu, pe care majoritatea din public îl consideră de incompatibil: acest comitet se devizează în grupe de câte 2—3 persoane și pornesc din casă în casă, dela familie la familie, oferind bilete de vânzare, fixându-le totodată scaunele în cari urmează să șadă la petrecerea proectată.

Cu regret trebue să constatăm, că comitetul aranjator, prin exmișii săi, în loc să se adreseze românilor și familiilor românești în primul rând, — au adoptat tristul obiceiu ca în prima linie se adresează jidanilor și familiilor jidano-maghiare, oferindu-le locurile prime și insistând, mai bine zis căciulindu-se — ca odinioară iobagul înaintea boerului — rugându-i ferbinte de a asista la petrecerile românești. După ce mai întâi au plasat biletele cu locurile prime familiilor jidovșeti și ijdano-maghiare și altor maghiari obicinuesc ca la urmă să vină și la

BCU Cluj / Central University Library Cluj

familiile românești cari sunt nevoiți să primească locurile din coadă, asistând la petrecerile românești în dosul adversarilor neamului și al țării spre batjocura jidanilor.

Prin urmare, și cu ocasia festivalului aranjat de către d-l prof. Ilieșu cu elevii liceani, comitetul din localitate, a aflat și de astădata de bine ca să se căciulească înaintea unui jidan o ferindu-i în mod umilitor un bilet de întrare și rugându-l să asiste la petrecerea dată de elevi români și ca jidanul să observe marea considerație ce i-se dă i-au oferit primul loc. Ca răspuns la această umilită rugăminte, jidanul a răspuns în ton disprețuitor și batjocoritor: **„ce credeți că eu jertfesc banul meu pt. cultura voastră și în special pt. elevii și studenții voștri".**

In urma acestui răspuns din partea jidanului, solii petrecerii noastre s'au retras umiliți, și în loc să se indigneze, au continuat pe la alte familii jidano-maghiare și maghiare plasând toate biletele cu primele locuri; fapt în urma căruia familiile române — indiferent de condiția lor socială — erau nevoite și de astădată la petrecerea copiilor noștri să asiste la coadă umiliți.

Și acum în baza celor întâmplate și expuse aici, ne permitem să punem întrebarea opiniei publice românești, precum și intelectualilor noștri și fruntași ai comunei Banloc, cari formează corpul de conducere a manifestațiunilor noastre culturale românești, oare nu este acesta un gest umilitor și dejositor pt. noi, gest care atinge grav prestigiul neamului românesc, când la o acțiune românească, ne demitem să cerem concursul a vre-o câțiva jidani și jidano-maghiari, cari ne sfidează și își bat joc de tot ce e românesc, și în special în comuna Banloc, cu o populație românească de 95% să simțim nevoia a vreo câțiva adversari ai țării românești, cărora dându-le întâietatea la asemenea ocasiuni, strâmtorăm și jignim publicul românesc.

Apoi ne permitem de a pune încă o întrebare: dacă pe timpul răposatului regim de tristă memorie pentru noi; atunci când acești adversari și cotropitori ai neamului, aranjau câte un festival, învitat-au ei oare; căciulitu-s'au ei oare; umilitu-s'au ei înaintea preotului, învățtorului nostru român și înaintea altor intelectuali și fruntași români, cu care ocasie să le fi oferit cel puțin nu primul loc dar al doilea, s'au arătat-au acești șatrapi ai românilor, cel puțin o considerație cuvenită nouă? Nu! — Ba ne aducem aminte că nu eram nici chiar învitați și dacă întâmplător era învitat vreun învățător sau preot, ori alt intelectual român, era plasat la ușă și nu în locul prim cum obicinuim noi să o facem.

Așa dară credem că aceia ce să zidește la temeliile altarelor de răspândire a culturii române, nu este admisibil să solicităm concursul jidanilor. Aceștia chiar dacă s'ar oferi singuri trebuesc refuzați, la nici un caz nu este demn a ne căciuli în fața lor, cerșindu-le ajutor!

In ce privesc vreo câteva familii maghiare și șvabe, cari convețuesc cu noi — bine înțeles cu excluderea jidanilor îmbrăcați în pelea maghiară — îi vedem bucuros la festivalurile și petrecerile noastre românești, nu înțelegem încă ca să ne căciulim și ai invita cu sila dându-le întâietate, prin care gest sfidăm familiile române, ci să se mulțumească conform împrejurărilor.

Ca încheere, dorim ca pe viitor să se evite asemenea fapte cari jignesc prestigiul suveranității naționale.

Banloc, la 20 Iunie 1928.

Alexandru Drăghici.

Clopotiva Hunedoara. Femeea Sara Balac în etate de 85 ani a fost găsită la locuința sa moartă, în urma unei puternice lovituri de topor în cap. Autorul crimei este Mihai Iavitan, care a fost arestat.

Nici un ac dela jidan!

Cebza. Pe ziua de 24 Iunie la grădina de copii de sub conducerea d-rei Maria Dobrescu, învățătoare, a avut loc o frumoasă serbare prin care s'a anunțat încheerea anului școlar. Această instituțiune a început să ia ființă în ziua de 5 Dec. 1927. Din această zi și până azi, sătenii acestei comuni au fost pe deplin mulțumiți de progresele pe care această d-ră le-a făcut cu micii copilași. Intotdeauna a veghiat ca o mamă asupra lor și a înfruntat orice greutate în această comună. Locuitorii acestei comuni, în deosebi părinții copiilor aduc viile lor mulțumiri autorităților școlare, pentrucă în mijlocul lor, a trimis pe această d-ră. Programul desfășurat a dat prilej, ca toți asistenții să părăsească sala, cu sufletele pline de bucurie și mulțumire sufletească.

Medveș. Cooperativa agricolă „Grânarul" înființată de sătenii români din această comună au luat în arendă dela stat, în luna Nov. 1927, 255 jughere pământ expropriat și au încheiat un contract cu Consilieratul Agricol din Timișoara, în baza delegației Ministerului de Domenii No. 19031/1927. Cu ocazia predării acestui pământ s'a constatat în procesul verbal, că jidanul Farcaș, cu dela sine putere a însămânțat 14 jughere din acest pământ, rămânând, ca sătenii să-l despăgubească cu sământa și lucrul, ce l'a avut la aceste jughere, acaparate de el fără nici un drept. Pentru aceste 255 jugh. sătenii au plătiți 143.020 Lei arendă anuală.

Dar iată ce se întâmplă:

Nenorocita și zăpăcita Casa Centrală a Improprietăririlor, prin ordinul No. 16966, din luna Iunie 1928, pune în vedere cooperativei, că cele 14 jughere s'au dat în arendă lui Farcaș, deci Cooperativa care a plătit arenda pentru aceste 14 jughere și pe care le ține în arendă cu contract din Nov. 1927, — nu are dreptul de a se folosi de recolta lor, fiindcă organele **„Incurcăturilor agrare", au aflat de bine să arendeze același pământ deodată la două persoane.** Și atunci de sine se înțelege, că oficiul central al încurcăturilor agrare, dă dreptate jidanului, care a câștigat acest pământ abea în Aprilie 1928, când era în vigoare contractul Cooperativei „Grânarul".

Scandalizați de această lipsă de orientare a organelor reformei agrare, protestăm contra nelegiuirilor aduse sătenilor români din Medveș și privilegiarea jidanului Farcaș.

Dacă respectivul, care a comis această nedreptate, ar fi în stare să-și deie seama de durerea ce a provocat-o în sufletele nefericiților români din Medveș, și dacă ar fi numai o urmă de conștiință creștinească în dânsul, cu siguranță ar face la fel ca Iuda, după ce a vindut pe Hristos pentru 30 de arginți.

Ce duhoare infectă să răspândește din putregaiul numit de „organe ale reformei agrare".

Reșița. N. Bubiuluc, certându-se cu nevasta sa i-a aplicat mai multe lovituri de cuțit, cauzându-i răni grave. Victima a fost transportată la spital într'o stare desperată, iar soțul criminal a fost arestat.

Secusigiu. Din partea sătenilor s'a adresat o plângere contra notarului la Prefectura Județului, în care se zice:

Cu ocasiunea efeptuirei cercetărei a defraudărilor contra Primăriei din Secusigiu, de către d-l contabil județian Aurel Bobei, — dispărând de cei interesați Registrele — Chitanțierele pentru biletele de vite pe an. 1925—1926; — Chitanțierul — Registrul dela Regularea apelor pe 1926, precum multe corectări, falșificări, lipsind și multe frunze din Registre; — ba dela arenda pământurilor pe 1925 restanță, despre care de fel nu sa purtat evidență, — neglijența, — indolența, nepriceperea cea mai mare ce sa constatat, pentru cari e răspunzător vestitul de notar Iosif Kehrer, se cere dela d-l Prefect a suspenda pe notar, până la terminarea anchetei, iar după aceia a'l transfera, ca odată poporul să se liniștească.

Pe d-l contabil Băzeran care nu vreau să zic că a ascrocat, ci a luat ilegat sume enorme, iar pe două zile de controlă conștincioasă a lui, cum dovedește mai sus, a luat 20.000 Lei, în care sumă e și cea ilegală, și bani ce a luat pe Conturile de gestiune, socoțile pe anii cari le-a făcut Kehrer nu dânsul, neavând drept a ridica cei peste Buget; — a'l suspenda, și a'l pune în binemeritată pensiune.

Pe d-l notar Ioan Zimmer din Gizela-falva, care a fost vice-notar, și a defraudat mai multe sume a'l suspenda, iar după cercetare a'l șterge din statul notarilor.

Poporul de un an și jumătate a tot cerut, prin deputații peste deputații dela d-l Prefect cercetare, dar înzadar, căci cei interesați au împedecat, și în timpul acesta au lucrat la Primărie, ca să ascundă, — să fure, — să corecteze, — falșifice, numai ca să nu putem dovedi, că chiar 200.000 lei s'au furat, așa că abia acum s'a ordonat cercetarea; deci în numele poporului din nou se cere ssupendarae notarului Kehrer, și transpunerea lui precum toate actele ale înainta Tribunalului la No. 5417/1926, unde sa trimis și celelalte acte referitor la cauza aceasta.

*

Contra Primpretorului Dr. Sever Mladin s'a făcut arătare la Parchet, pentru abuz de putere oficioasă, și s'a cerut la Parchet constatarea de falșe în acte publice. Cazurile acestea s'au adus la cunoștință Ministerului de Interne pentru cercetare.

Sânpetrul german. Autorii groaznicului asasinat comis asupra lui Matias Kun și soției sale au fost descoperiți în persoanele următorilor criminali: Stefan Hegedus și Andrei Frank, ambii dezertori din armată și pedepsiți de mai multe ori pentru tâlhării și spargeri. Ambii banditi legați în lanțuri au fost aduși la Parchetul Tribunalului Timișoara.

INVITARE.

Invităm pe Domnii acționari ai Băncii de Mărfuri S. p. A. Timișoara la adunarea generală de lichidare, care va avea loc la 8 Iulie 1928 ora 11 a. m. în Timișoara, III. Piața Asanești No. 12 etajul II. în localul socetății cu următorul

Program:

1. Raportul consiliului de administrație;
2. Raportul comitetului de supraveghere;
3. Descarcarea consiliului de administrație și a comitetului de supraveghere pentru gestiunea anului 1927;
4. Hotărârea în privința dizolvarei a societății pe acțiuni;
5. Delegarea lichidatorilor.

Consiliul de administrație.

Mica Publicitate

Un purificator de trifoiu, sistem Hofer și Schrantz, **de împrumutat** pe „vamă" la Ioan Radulescu, Silagiu, p. u. Buziaș.

Comitetul școlar județean Timișoara

No. 1252/928.

PUBLICAȚIUNE.

Se aduce la cunoștință generală, că în ziua de 23 Iulie 1928 ora 10 a. m. se va ține licitație publcă, cu termen scurt, în localul comitetului școlar jud. din Timișoara, pentru construirea unei școale primare de Stat cu locuință învățătorească în comuna Munar.

Antemăsurătoarea, devizul, condițiunile generale pentru întreprinderi și planul acestor lucrări, precum și caetul de sarcini și condițiunile speciale se pot vedea în biroul comitetului școlar județean (Palatul Prefecturei etaj II. camera No. 78) în zilele de lucru între oarele 10—13.

Licitațiunea se va ține în conformitate cu art. 72—83 din Legea contabilității publice și condițiunile generale pentru întreprinderi de lucrări publice.

Ofertele scrise și legal timbrate se vor înainta, ori depune, comitetului școlar județean, cel mai târziu până la ora 10 a. m. în ziua licitațiunei.

Ofertele înaintate vor fi însoțite de numerar, efecte de Stat, sau efecte garantate de stat, ori recepisa de consemnare servind drept garanție și reprezentând 4% din valoarea lucrărilor (Libel de depunere nu se primește).

Concurenții vor prezenta la licitație și dovezile de capacitate, iar în oferta lor vor menționa că cunosc caetul de sarcini și toate condițiunile referitoare.

Comitetul școlar județean

Comitetul școlar județean Timișoara

No. 826/928.

PUBLICAȚIUNE.

Se aduce la cunoștință generală, că în ziua de 23 Iunie 1928 ora 10 a. m. se va ține licitație publică, cu termen scurt, în localul comitetului școlar jud. din Timișoara, pentru construirea unei noui școală primară de Stat cu locuință învățătorească în comuna Ghiroc.

Antemăsurătoarea, devizul, condițiunile generale pentru întreprinderi și planul acestor lucrări, precum și caetul de sarcini și condițiunile speciale se pot vedea în biroul comitetului școlar județean (Palatul Prefecturei etaj II. camera No. 78) în zilele de lucru între orele 10—13.

Licitațiunea se va ține în conformitate cu art. 72—83 din Legea contabilității publice și condițiunile generale pentru întreprinderi de lucrări publice.

Ofertele scrise și legal timbrate se vor înainta, ori depune, comitetului școlar județean, cel mai târziu până la ora 10 a. m. în ziua licitațiunei.

Ofertele înaintate vor fi însoțite de numerar, efecte de Stat, sau efecte garantate de stat, ori recepisa de consemnare servind drept garanție și reprezentând 4% din valoarea lucrărilor (Libel de depunere nu se primește).

Concurenții vor prezenta la licitație și dovezile de capacitate, iar în oferta lor vor menționa că cunosc caetul de sarcini și toate condițiunile referitoare.

Comitetul școlar județean

Prefectura județului Timiș-Torontal.

No. 16151/1928.

PUBLICAȚIUNE DE LICITAȚIE.

Se publică spre cunoștință generală, că se va ține licitație publică cu termen de 60 zile în ziua de 30 August 1928, ora 10 a. m. la Prefectura Județului Timiș-Torontal pentru cantitatea de 530 m³ pietriș necesar împietruirea șoselei județene Lupova-Făget între km 6—19:600.

Licitația se va ține în conformitate cu dispozițiunile art. 72-83 din legea contabilității publice.

Dornii oferenți vor depune pe lângă ofertele lor timbrate conform legii, închise și sigilate o garanție de 6% asupra sumei oferite în numerar sau efecte de Stat.

Oferte în valută forte și supraoferte nu se admit.

Valoarea lucrărilor de pe deviz este de Lei 225.820.

Caetul de sarcini, devizul, cum și alte informațiuni se pot obține în orele de birou dela Serviciul economic al județului (Etaj I. 61).

Timișoara, la 25 Iunie 1928.

Dr. Coste, prefect.

Șeful serviciului: *Meza*

Primăria Municipiului Timișoara.

No. III. 15886 Dp.

PUBLICAȚIUNE DE LICITAȚIE.

Primăria Municipiului Timișoara, necesită pentru Uzina de gaz com. pe anul 1928 următorele cantități de cărbuni: 60 vagoane cărbuni de piatră din minele Anina, 20 vagoane cărbuni de piatră din Lupeni, 16 vagoane lignit din minele Căpeni sau Brad, 9 vagoane lignit din Minele Petroșeni sau calitate similară, având caloria minimală de 3000 calorii.

Pentru furnizarea acestor cărbuni se publică a treia licitație pe data de 14 Iulie 1982, ora 10 a. m. în biroul Serviciului eocnomic etaj I. ușa 40.

Cărbunii se vor livra în anul 1928, după necesitate.

Amatorii vor prezenta la această dată ofertele timbrate închise, sigilate, semnate și provăzute cu o garanție în numerar efecte de stat sau valută forte în valoare de 6%, asupra sumei oferite.

Caetul de sarcini se poate vedea la Serviciul economic com în orele de serviciu.

In ofertă se va menționa că concurentul cunoaște condițiunile din caetul de sarcini, și acceptă întru toate.

Timișoara, la 8 Iunie 1928.

Primăria municipiului Timișoara.

CINEMA:

CETATE: 1 și 2 Iulie — APOLLO: 3 și 4 Iulie
CONCORDIA: 5 Iulie

Contele de Pappenheim

Cea mai amuzantă comedie a sezonului după operetă lui ARNOLD și BACH.
Aventurile picante ale prințesei Antoinette și ale conților.
Sascha de Gorgonia și Egon de Pappenheim.
In rolurile principale:
DINA GRALLA, MONA MARIS, LYDIA POTECHINA, HANS IUNKERMANN, IULIU SZÖREGY.
Monopol: Matador-Film, Brașov.

Institutul de Arte Grafice „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Sucursala Timișoara, Piața Țepeș Vodă No. 2. — Telefon No. 1200.

BCU Cluj / Central University Library Cluj